

Libye

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 17. června 2010 o popravách v Libyi

Evropský parlament,

- s ohledem na svá předchozí usnesení o zrušení trestu smrti a o výročních zprávách o stavu lidských práv ve světě, zejména na usnesení z roku 2008, a na nutnost okamžitého zavedení moratoria na popravy v zemích, kde se trest smrti stále uplatňuje,
  - s ohledem na rezoluci Valného shromáždění OSN č. 62/149 ze dne 18. prosince 2007 a č. 63/168 ze dne 18. prosince 2008, v nichž vyzvalo k moratoriu na uplatňování trestu smrti (v souvislosti se zprávou třetího výboru OSN (A/62/439/Add.2)),
  - s ohledem na obecné zásady EU týkající se trestu smrti přijaté dne 16. června 1998 a na jejich přepracované a aktualizované znění z roku 2008,
  - s ohledem na závěrečné prohlášení 4. světového kongresu proti trestu smrti konaného od 24. do 26. února 2010 v Ženevě, které obsahuje výzvu ke všeobecnému zrušení trestu smrti,
  - s ohledem na mezinárodní úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod,
  - s ohledem na migrační a azylovou politiku EU, na Ženevskou úmluvu ze dne 28. července 1951 a na protokol týkající se právního postavení uprchlíků ze dne 31. ledna 1967,
  - s ohledem na neformální dialog mezi EU a Libyí vedený za účelem upevnění vzájemných vztahů a na stávající spolupráci mezi EU a Libyí v oblasti migrace (dva projekty realizované v rámci programu Aeneas a nástroj v oblasti migrační a azylové politiky) a HIV-AIDS (akční plán pro město Bengházi),
  - s ohledem na čl. 122 odst. 5 jednacího řádu,
- A. vzhledem k tomu, že zrušení trestu smrti je nedílnou součástí základních hodnot Evropské unie; vzhledem k tomu, že se Evropský parlament výrazně angažuje v boji za zrušení trestu smrti a usiluje o všeobecné přijetí této zásady,
- B. vzhledem k tomu, že se libyjská vláda staví proti snahám o zrušení trestu smrti; v prosinci 2007 a 2008 Libye patřila mezi malé množství států, které hlasovaly proti schváleným rezolucím Valného shromáždění OSN, jež vyzývají k celosvětovému moratoriu na popravy,
- C. vzhledem k tomu, že Libye byla nedávno zvolena do Rady OSN pro lidská práva, což s sebou nese větší zodpovědnost v oblasti lidských práv,
- D. vzhledem k tomu, že noviny *Cerene*, které jsou v úzkém vztahu se Saífem al-Islámem al-Kaddáfím, synem libyjského vůdce Muammara al-Kaddáfího, uvádějí, že v Tripolisu a Bengházi bylo dne 30. května popraveno na základě obvinění z úkladné vraždy 18 osob,

včetně státních příslušníků Čadu, Egypta a Nigérie; vzhledem k tomu, že libyjské orgány nezveřejnily informace o tom, o koho se jednalo,

- E. vzhledem k tomu, že panují obavy, že trest smrti je udělován po ukončení soudních řízení, která nespĺňují mezinárodní normy, pokud jde o spravedlivý soud,
- F. vzhledem k tomu, že Mezinárodní pakt o občanských a politických právech, jehož je Libye smluvní stranou, a zejména jeho čl. 6 odst. 2, požaduje po smluvních stranách, které nezrušily trest smrti, aby jej využívaly „pouze v případě nejtěžších zločinů“,
- G. vzhledem k tomu, že libyjské soudy i nadále vynášejí rozsudky trestu smrti, většinou za vraždy a trestné činy spojené s drogami, tento trest však může být udělen i za celou řadu dalších trestných činů, včetně nenásilného uplatňování práva na svobodu projevu a sdružování,
- H. vzhledem k tomu, že o počtu osob každoročně odsouzených k smrti a popravených v Libyi neexistují oficiální statistické informace; vzhledem k tomu, že podle nejrůznějších zdrojů na výkon trestu smrti v Libyi v současnosti čeká více než 200 osob,
- I. vzhledem k tomu, že cizí státní příslušníci často nemají možnost kontaktovat zástupce svých konzulátů a nemají v průběhu soudního řízení přístup k tlumočení a překladům,
- J. vzhledem k tomu, že čl. 19 odst. 2 Listiny základních práv Evropské unie zakazuje vystěhování, vyhoštění nebo vydání osoby do státu, kde existuje vážné riziko, že tato osoba bude odsouzena k trestu smrti, mučena nebo podrobena jinému nelidskému či ponižujícím zacházení nebo trestu,
- K. vzhledem k tomu, že od zrušení mezinárodních sankcí vůči Libyi v roce 2003 provádí Evropská unie politiku postupné angažovanosti v Libyi a koncem roku 2007 zahájila proces jednání o rámcové dohodě,
- L. vzhledem k tomu, že EU vede s Libyí neformální dialog a řadu konzultací s cílem podepsat rámcovou dohodu, mj. i v otázkách migrace; vzhledem k tomu, že v rámci současných jednání dosud proběhlo alespoň sedm kol rozhovorů mezi oběma stranami, které však nevedly k podstatnému pokroku nebo k jasnému závazku Libye dodržovat mezinárodní úmluvy v oblasti lidských práv,
- M. vzhledem k tomu, že hlavní překážkou ve vztazích mezi EU a Libyí je nedostatečný pokrok v dialogu o otázce lidských práv, základních svobod a demokracie, zejména to, že Libye dosud neratifikovala Ženevskou úmluvu, a také agresivní zahraniční politika libyjského režimu i vůči evropským státům; vzhledem k tomu, že v Libyi neexistuje statní azylový systém, který by sledoval a registroval uprchlíky, poskytoval jim status azylantů, umožňoval návštěvy v záchytných zařízeních a poskytoval lékařskou a humanitární péči, což je činnost, kterou se zabývá Komise OSN pro lidská práva,
- N. vzhledem k tomu, že podle této komise je v Libyi registrováno 9 000 uprchlíků, většinou Palestinců, Iráčanů, Súdanců a Somálců, z nichž je 3 700 žadatelů o azyl, především z Eritreje; vzhledem k tomu, že uprchlíkům neustále hrozí, že budou deportováni do své země původu a tranzitu, aniž by byla dodržována kritéria Ženevské úmluvy, což vede k riziku jejich pronásledování a smrti; vzhledem k tomu, že existují informace o tom, že v záchytných zařízeních pro uprchlíky dochází k případům špatného zacházení, mučení

a zabíjení a že uprchlíci bývají ponecháni na nehostinných hranicích mezi Libyí a dalšími africkými zeměmi,

- O. vzhledem k tomu, že dne 8. června 2010 libyjské orgány nařídily uzavřít kancelář Komise OSN pro lidská práva s 26 zaměstnanci, která v Tripolisu existovala od roku 1991, jelikož se její zástupci údajně „dopustili nezákonné činnosti“,
- P. vzhledem k tomu, že Libye stejně jako státy, které podepsaly dohodu o přidružení, získala v rámci státního orientačního programu na období 2011–2013 finanční částku ve výši 60 mil. EUR, která jí má umožnit poskytování další lékařské pomoci a bojovat proti nezákonnému přistěhovalectví,
  - 1. znovu zdůrazňuje své dlouhodobé odmítání trestu smrti ve všech případech a za všech okolností; připomíná rozhodný závazek EU zasadit se o zrušení trestu smrti na celém světě a znovu zdůrazňuje, že zrušení trestu smrti přispívá ke zvýšení lidské důstojnosti a postupnému rozvoji lidských práv;
  - 2. důrazně odsuzuje popravu 18 osob dne 30. května 2010 a vyjadřuje soustrast a podporu rodinám zemřelých osob;
  - 3. žádá Libyi, aby zveřejnila informace o jménech 18 popravených osob, včetně cizích státních příslušníků;
  - 4. vyzývá libyjské orgány, aby zajistily, že osobám zadrženým v souvislosti s uvedenými událostmi bude zaručeno lidské zacházení při pobytu ve vazbě a spravedlivý proces v souladu s mezinárodním právem, včetně přístupu k jimi zvolenému obhájci a zachování zásady presumpce nevin;
  - 5. naléhavě žádá libyjské orgány, aby postoupily v otázce uvalení moratoria na výkon poprav;
  - 6. vyjadřuje hluboké znepokojení nad uzavřením kanceláře Komise OSN pro lidská práva v Libyi;
  - 7. naléhavě žádá libyjské orgány, aby bezodkladně ratifikovaly Ženevskou úmluvu o uprchlících a umožnily činnost Komise OSN pro lidská práva v Libyi, včetně vytvoření státního azylového systému;
  - 8. vyzývá členské státy, které deportují přistěhovalce do Libye, aby ve spolupráci s agenturou Frontex (Evropská agentura pro řízení operativní spolupráce na vnějších hranicích členských států Evropské unie) deportaci okamžitě ukončily, pokud existuje závažné riziko, že dotyčná osoba bude odsouzena k trestu smrti, mučena nebo podrobena jinému nelidskému nebo ponižujícímu zacházení či trestu;
  - 9. vyzývá Komisi a Radu, aby za podmínek uvedených v článku 265 a čl. 218 odst. 10 Smlouvy o fungování Evropské unie, podle nichž je EP o jednáních s Libyí „okamžitě a plně informován ve všech etapách tohoto postupu“, přijaly patřičná opatření; znovu opakuje svou žádost, aby byl plně informován o mandátu Komise k vyjednávání v této věci;
  - 10. prohlašuje, že veškerá spolupráce nebo dohoda mezi EU a Libyí musí být podmíněna

ratifikací a uplatňováním Ženevské úmluvy o uprchlících a ostatních důležitých úmluv a protokolů v oblasti lidských práv ze strany Libye;

11. vítá, že výbor pod vedením bývalého předsedy Nejvyššího soudu Dr. Abdulrahmana Abú Tuty pracuje na reformě trestního zákoníku, a doufá, že bude v dohledné době moci předložit příslušnou zprávu; vyzývá libyjské orgány, aby zahájily svobodnou a demokratickou celostátní diskusi ohledně trestu smrti s cílem připojit se k celosvětovému odklonu od jeho uplatňování;
12. vítá osvobození švýcarského občana Maxe Göldiho;
13. pověřuje svého předsedu, aby toto prohlášení předal Komisi, Radě, členským státům, Komisi OSN pro lidská práva, Valnému shromáždění OSN, Úřadu vysokého komisaře OSN pro uprchlíky a libyjským vládním orgánům.